

Tervolan kunta
Arviointikertomus 2019

SISÄLLYSLUETTELO

ALKUSANAT	3
1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA	4
2. EDELLISTEN VUOSIEN ARVIOINTIKERTOMUSTEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI	5
3. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	6
3.1. Strategiset tavoitteet	6
3.2. Toiminnalliset tavoitteet.....	7
3.2.1. Painopistealueiden tavoitteiden toteutuminen.....	7
Kunnanhallitus	7
Konserniyhteisöistä.....	8
3.2.2. Sosiaali- ja terveyslautakunta	9
<i>Sosiaalipalvelut</i>	9
Tervolan kunnan sosiaalipalvelut	9
3.2.3. Maaseutulautakunta	10
<i>Maaseutuelinkeinot ja lomatoimi</i>	10
Tervolan kunnan maaseutuelinkeinot	10
Tervolan kunnan lomatoimi	10
3.2.4. Tekninen lautakunta	10
3.2.5. Sivistyslautakunta	11
3.3 Talouden strategiset tavoitteet	13
3.4 Tuloskehitys ja investoinnit	14
4. HENKILÖSTÖ	15
5. TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEIDEN ARVIOINTI.....	16
6. SIDONNAISUUSILMOITUKSET JA -REKISTERI.....	16
8. YHTEENVETO	17

ALKUSANAT

Tarkastuslautakunta esittää tässä arviointikertomuksessa arvionsa siitä, ovatko Tervolan kunnanvaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunta esittää arvionsa myös tuloksellisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta toiminnan järjestämisessä.

Arvioinnissa lähtökohdaksi on otettu Tervolan kunnanvaltuuston 13.12.2018 hyväksymä talousarvio. Talousarviossa valtuusto hyväksyi kunnan sekä eräiden keskeisten konserniyhteisöjen tavoitteet vuodelle 2019.

Arviointi perustuu ensisijaisesti tietoihin, jotka esitetään Tervolan kunnanhallituksen 23.3.2020 allekirjoittamassa tilinpäätöksessä. Tarkastuslautakunta on hankkinut seurantatietoa toimielinseurannalla sekä vastuuhenkilöiden kuulemisilla.

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty kuntalain 121 §:ssä. Tarkastuslautakunnan on valmistettava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä **arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.** Tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyyttä.

Tervolan kunnanvaltuusto on valinnut tarkastuslautakuntaan vuosiksi 2017–2021 seuraavat henkilöt:

Jäsen

Matti Vaajoensuu, puheenjohtaja
Anita Oinas, varapuheenjohtaja
Hanna Pesonen
Tuomo Juntikka
Paula Karjalainen

Henk.koht.varajäsen

Heikki Haapakoski
Maija-Liisa Ekorre
Arja Heikkinen
Aatto Ylimartimo
Jouko Tuisku

Lautakunnan sihteerinä on toiminut Anne Räisänen JHT, KHT Julkispalvelut EY Oy:stä.

Tarkastuslautakunta on syksyllä 2019 laatinut arviointisuunnitelman toimikaudekseen. Arviointisuunnitelman mukaisina painopistealueina vuodelle 2019 on ollut sosiaali- ja terveystalouden alainen sosiaalipalvelut, maaseutulauslautakunnan alaiset maaseutuelinkeinot ja lomatoimi, teknisen lautakunnan alaiset lämpökeskus ja tukipalvelukeskus sekä sivistyslautakunnan alaiset peruskoulutus, lukiokoulutus ja aikuiskoulutus. Hallinto-osaston alaisista toiminnoista on arvioitu henkilöstöä. Lisäksi arvioitiin kuntakonsernin yhtiöistä Tervolan Vesi Oy:tä, Riverbank Oy:tä ja Kiinteistö Oy Heikkeliä.

Arvioinnin suorittamiseksi lautakunta on kokoontunut yhteensä 7 kertaa, kuullut toiminnasta vastaavia viranhaltijoita ja tutustunut arvioitavia toimintoja koskeviin vertailutietoihin. Lisäksi kunnanjohtaja Mika Simoska ja hallintojohtaja Sari Tervaniemi ovat esitelleet tarkastuslautakunnalle tilinpäätöksen vuodelta 2019 sekä talousarvion vuodelle 2020. Toimitusjohtaja Jarno Lumimäki on esitellyt Tervolan Vesi Oy:n toimintaa, elinkeinokoordinaattori Matti Alatalo on esitellyt Riverbank Oy:n toimintaa ja toimitusjohtaja Raija Tarkiainen on esitellyt Kiinteistö Oy Heikkeliä toimintaa.

Tervolan kunnanhallitus on hyväksynyt tilinpäätöksen 23.3.2020. Tarkastuslautakunta toteaa, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan kunnan taloudesta ja hallinnosta. Asetetut tavoitteet on pääosin saavutettu.

Tervolan kunnan tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan kunnan taloudesta ja hallinnosta vuodelta 2019.

2. EDELLISTEN VUOSIEN ARVIOINTIKERTOMUSTEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Vuotta 2018 koskeva arviointikertomus on tarkastuslautakunnan esityksen mukaisesti merkitty tiedoksi kunnanvaltuustossa 13.6.2019. Kunnanhallitus on pyytänyt valtuuston edellyttämät selvitykset arviointikertomuksen johdosta ja saattanut ne valtuuston käsiteltäväksi 30.9.2019. Selvitykset on merkitty tiedoksi valtuustossa 7.11.2019.

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2018 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin on reagoitu. Seuraaviin kohtiin kiinnitämme edelleen huomiota:

- * Teknisen toimen henkilöstöressin vaje jatkuu edelleen ja henkilöstön vaihtuvuus on vaikuttanut toimialan valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumiseen.
- * Kunnan tunnetuksi tekemiseen ja uusien asukkaiden saamiseksi sekä tiedon kulun parantamiseksi Riverbank Oy on palkannut viestintäsuunnittelijan; kunta ostaa viestinnän palveluja Riverbank Oy:ltä.
- * Kuntastrategian toteuttamiseen tulisi paneutua voimakkaammin. Kuntastrategian tavoitteiden mittareita tulisi tarkastella sellaisiksi, jotka edesauttavat tavoitteiden saavuttamista.
- * Toimenkuvien selkeyttämistä tulisi edelleen jatkaa.

3. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

3.1. Strategiset tavoitteet

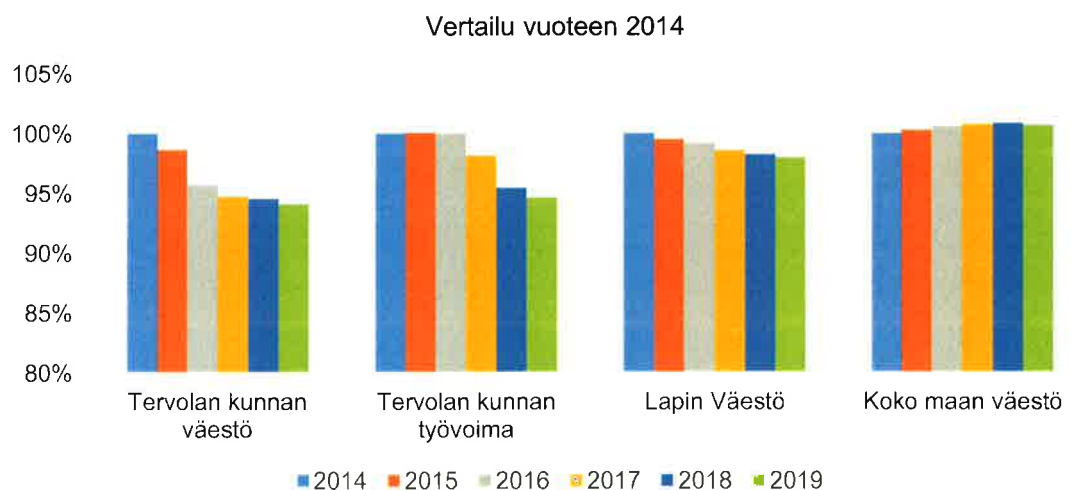
Tervolan kunnanvaltuusto oli kokouksessaan 8.11.2018 hyväksynyt Tervolan kunnan Myönteisiä Mahdollisuuksia – Tervolan kuntastrategia 2019 – 2025.

Tervolan kunnan toiminnan kehittämistavoitteissa v. 2019 toimintastrategiana on:

- panostaa kuntalaisten ja henkilöstön hyvinvointiin kehittämällä Tervolan palveluja ja kumppanuuksia
- panostaa kestäväään kehitykseen kunnan hankinnoissa ja investoinneissa muun muassa edistämällä uusiutuvan energian käyttöä
- lisätä Tervolan houkuttelevuutta ja vetovoimaisuutta
- toimia niin, että Tervolan elinkeinorakenne monipuolistuu ja yritysten ja työpaikkojen nettomäärä kasvaa
- kehittää ja monipuolistaa viestintää.

Kokonaiskehitystä kuvaa työllisyyden ja väestön muutokset. Työllisyys on kehittynyt seuraava taulukon mukaisesti (lähde: TEM tilastotiedotteet):

Työttömien osuus työvoimasta				
	2017	2018	2019	Muutos
Tervola	15,1	12,4	12,1	0,3
Lappi	14,1	11,9	11,0	0,9
Koko maa	11,5	9,7	9,2	0,7

Työllisyys on parantunut hieman edellisestä vuodesta. Työttömyyden hoitoon tulee kiinnittää voimakkaammin huomiota. Väestö vähentyi edellisvuosien mukaisesti, vähennys oli 55 asukasta. Kunnan tavoite väestömäärän kasvamiseksi ei toteutunut.

Tarkastuslautakunta arvioi, että kunnan strategisten tavoitteiden saavuttaminen ei ole realistista, jos tavoitteiden toteuttamiseen ei panosteta riittävästi.

3.2. Toiminnalliset tavoitteet

3.2.1. Painopistealueiden tavoitteiden toteutuminen

Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen vaikuttavuustavoitteisiin on pyritty vastaamaan, mm. Keskustien kunnostus, Westside -hankkeen kehittäminen, yritysten toimintaedellytysten lisääminen esim. tonttitarjonnalla ja kaavoituksella, panostaminen kunnan tiedottamiseen ja Tervolan kunnan myönteisen kuvan edistämiseen.

Kunnanhallituksen alaisilla tulosalueilla käyttötalous toteutui hyvin ja asetettuihin tavoitteisiin päästiin pääsääntöisesti.

Kunnanhallituksen strateginen tavoite selkeästä johtamisjärjestelmästä ei kaikilta osin toteutunut, kun henkilöstökoulutuksia ei järjestetty. Luottamushenkilöiden koulutus kuuluu myös kunnanhallituksen alaisuuteen. Luottamushenkilökoulutuksen puute näkyy päätöksenteossa ja kuntalaisten luottamuksena kunnan päätöksentekoa kohtaan.

Yrittäjyyden yleisten edellytysten kehittämisessä yritysvaikutusten arviointia ei ole aloitettu. Sähköisten vaikuttamiskanavien tunnetuksi tekeminen ei toteutunut.

Tasapainoisen talouden tavoitteena olevaa omatuotantokustannusten selvittämistä ei ole toteutettu.

Hyvinvoivan ja työkykyisen henkilöstön saavuttamiseksi ollut tavoite henkilöstötyytyväisyyden parantamiseksi ei toteutunut.

Hallinto-osasto

Kunnanhallituksen alaisista toiminnoista tarkastuslautakunnan painopistealueena oli henkilöstö ja henkilöstöhallinto.

Henkilöstö ja henkilöstöhallinto

Tarkastuslautakunta on arvioinut Tervolan kunnan henkilöstöä ja henkilöstöhallintoa. Tervolan kunnassa on v. 2019 toteutettu työhyvinvointikysely. Tervolan kun-

nan strategiassa todetaan: *Tuemme henkilöstön työkyvyn ylläpitämistä ja edistämme työhyvinvointia, sillä hyvinvoiva, osaava ja työssään viihtyvä henkilöstö on toimintamme keskeisin voimavara. Kehitämme hyvän johtamisen ja esimiestyön edellytyksiä.*

Tarkastuslautakunta arvioi, että työhyvinvointikyselyn tuloksia tulee käyttää paremmin hyväksi mm. panostamalla koulutukseen ja kehityskeskusteluihin. Kehityskeskustelujen kattavuuteen koko kuntaorganisaatiossa tulee kiinnittää huomiota.

Tarkastuslautakunta arvioi, että palkka-asiamiehen tehtävien ajantasainen hoitaminen on merkittävä tekijä osaavan henkilöstön pysyvyyteen ja hyvään työilmapiiriin.

Konserniyhteisöistä

Tervolan Vesi Oy

Tervolan Vesi Oy:n toiminnan tavoitteena on huolehtia Tervolan kunnan alueella veden jakelusta ja jäteveden puhdistuksesta kirkonkylän alueen viemäriverkon alueella sekä vastaanottaa viemäriverkon ulkopuolelta tulevaa sakokaivolietettä.

Tervolan Vesi Oy:n asetetut vuositavoitteet ovat toteutuneet pääosin, mutta yhtiöllä on korjausvelkaa 3.8 miljoonaa euroa. Tervolan kunta oli antanut yhtiölle 300 000,00 euron lainan toiminnan rahoitukseen.

Tarkastuslautakunta arvioi, että Tervolan Vesi Oy:n merkittävä korjausvelka 3,8 miljoonaa euroa vaatii suunnitelmallisia toimenpiteitä. Hukkaveden määrä (noin 30 %) on edelleen merkittävä.

Riverbank Oy

Riverbank Oy:n toiminnan tavoitteena on tuottaa Tervolan kunnalle elinkeinopalveluja, osallistua kehittämishankkeiden suunnitteluun, toimitilojen ja rakennuspaikkojen markkinointiin, yritysten toimintaympäristöjen kehittämiseen, kunta-markkinointiin sekä elinkeinostrategian toteuttamiseen.

Riverbank Oy:n talousarviotavoitteista uusien yritysten lisäys vuosittain vähintään 10 kpl toteutui (nettolisäys 13 kpl). Yritysvaikutusten arvioinnin käyttöönotto ja elinkeino-ohjelman päivittäminen eivät toteutuneet.

Riverbank Oy:n palvelukseen on palkattu viestintäsuunnittelija v. 2020 alkupuolella.

Tarkastuslautakunta arvioi, että Riverbank Oy:n yhteistyö kehittämisjaoston kanssa on ollut v. 2019 näkymätöntä.

Tarkastuslautakunta arvioi, että kunnan ulkopuolelle suuntautuvaa markkinointia ja viestintää tulee edelleen lisätä.

Kiinteistö Oy Heikkeli

Kiinteistö Oy Heikkeli hallinnoi kunnan vuokratontilla sijaitsevaa kiinteistöä, jossa on kahdeksan liikehuoneistoa Tervolan kuntakeskuksessa.

Kiinteistö Oy Heikkelissä on toteutettu tarvittavat korjaukset suunnitelmallisesti.

Tarkastuslautakunta arvioi, että Kiinteistö Oy Heikkeli on hyvin hoidettu kiinteistö. Kiinteistöhallinta vaatii vuorovaikutusta vuokralaisten ja vuokranantajan välillä.

3.2.2. Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveyslautakunnan alaisista palveluista oli painopistealueena sosiaalipalvelut.

Sosiaalipalvelut

Tervolan kunnan sosiaalipalveluihin sisältyy mm. vanhuspalvelut, kehitysvamma palvelut, vammaispalvelut, lastensuojelu, sijais- ja perhetyö, ostoasumispalvelut, pakolaisten kotoittamispalvelut ja työllistymistä tukeva monialainen palvelu. Sosiaalitoimi on vastannut aktiivisesti palvelutarpeiden haasteeseen. Toimistotiimin viranhaltijoissa oli vaihtuvuutta ja sijaisia käytettiin.

Tarkastuslautakunta arvioi, että sosiaalipalvelut ovat kattavat kuntakokoon näh-

den. Sosiaalipalvelujen talousarvion toimintakate oli ylimitoitettu lähes 0,5 miljoonaa euroa; miltä pohjalta talousarvio on laadittu?

3.2.3. Maaseutulautakunta

Maaseutulautakunnan alaisista palveluista oli painopistealueena maaseutuelinkeinot ja lomatoimi.

Maaseutuelinkeinot ja lomatoimi

Tervolan kunnan maaseutuelinkeinoissa hoidetaan maaseutuviranomaisen tehtävät (tukihakemukset, tukiehtojen hallinnolliset tarkastukset sekä mahdolliset kuulemiset, tilatukioikeuksien hallinnan ja omistuksien siirrot, sitoumuksien käsittely, takaisinperinnät, ulosotot ja panttaukset, eläintenpitäjien ja eläintenpitopaikkojen rekisteröinnit, petoeläin- ja viljelyvahingot, kolttalain mukaiset lausunnot rahoitukseen ja luovutuslupiin, viljelijätukikoulutus sekä kehittämismäärärahojen kohdentaminen maaseutulautakunnan päätöksen mukaisesti 21.2.2019 7 §). Maataloushallinnon yhteistoiminta-alue käsittää Simon, Keminmaan, Ranuan ja Tervolan kunnat sekä Tornion, Kemin ja Rovaniemen kaupungit. Maaseutupäällikön virka on täytetty useamman kerran määräaikaisena. Talousarvion tuloarvio toteutui suunnitellusti.

Tervolan kunnan lomatoimi on siirtynyt Ylitornion kunnan hallinnoimaksi 1.1.2019 alkaen.

Tarkastuslautakunta arvioi, että maaseutuelinkeinojen palvelut on hoidettu hyvin ja ajallaan.

Tarkastuslautakunta arvioi henkilökunnan toimivan ammattitaitoisesti, mutta sijaistaminen on ongelmallista.

3.2.4. Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan alainen tekninen palvelutuotanto jakaantuu kuuteen palvelualueeseen; tekninen johto, yleiset alueet, kiinteistöt, lämpökeskus, kaavoitus ja ympäristö sekä tukipalvelukeskus. Tilikaudella tarkastuslautakunnan arvioinnin kohteena olivat lämpökeskus sekä tukipalvelukeskus.

Lämpölaitos

Tervolan kunnan teknisen lautakunnan alaisuudessa teknisessä palvelutuotannossa toimii lämpökeskus. Lämpölaitos käyttää pääasiallisena polttolähteenään haketta. V. 2019 aikana lämpölaitoksen haketoimittaja oli kilpailutettu uudelleen. Hakkeen systemaattista laadunseurantaa ei ole toteutettu.

Tarkastuslautakunta arvioi, että lämpölaitoksen hoitaminen vaatii riittävää osaamista, jolla varmistetaan lämpölaitoksen moitteeton, taloudellinen toiminta.

Tukipalvelukeskus

Tervolan kunnan tukipalvelukeskus tuottaa ruoka- ja siivouspalvelut kunnassa. Kuntastrategiassa todetaan: *Panostamme kestävään kehitykseen kunnan hankinnoissa ja investoinneissa muun muassa edistämällä uusiutuvan energian käyttöä.* Em. asiaan tavoitteeksi on asetettu, että Tervolan kunta lisää lähiruoan sekä uusiutuvan energian käyttöä; mittareiksi on asetettu lähiruoan osuus ruokahankinnoista ja uusiutuvan energian käyttö. Lähiruoan käytön lisäämisen mittariksi oli asetettu kaksi lähiruokapäivää vuodessa.

Siivouspalveluissa mitoitukset on päivitetty keväällä 2019. Tukipalvelukeskuksessa työntekijöiden saatavuus on haasteellista.

Tarkastuslautakunta arvioi, että kunnanvaltuuston tulisi tehdä päätöksiä, jotta tukipalvelukeskus pystyy tekemään kuntastrategian mukaisia lähiruokahankintoja.

3.2.5. Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta tarjoaa kuntalaisille myönteisiä mahdollisuuksia itsensä kehittämiseen ja osallistumiseen ylläpitämällä ja kehittämällä varhaiskasvatus-, koulutus-, kirjasto- ja vapaa-aikapalveluita.

Sivistyslautakunnan alaisista palveluista oli painopistealueina peruskoulutus, luokiolkoulutus ja aikuiskoulutus.

Sivistyslautakunnan talousarvion toimintakate oli ylimitoitettu 0,37 miljoonaa euroa; tarkempaan talousarvion laadintaan tulee kiinnittää huomiota.

Peruskoulutus

Peruskoulutuksen strategialähtöisiä tavoitteita ovat mm. lapsi- ja perhemyönteisyys, hyvinvoiva ja liikkuva koulu yhteisön jäsen, turvalliset ja ajanmukaiset oppimis- ja toimintaympäristöt sekä tasapainoinen sivistystoimen talous.

Tervolan kunnan peruskoulutus -tulosalue on yksi sivistyslautakunnan alaisista seitsemästä tulosalueesta. Siihen sisältyvät esiopetus ja perusopetus kolmessa alakoulussa sekä yhdessä yhtenäiskoulussa, tarvittaessa valmistava opetus, erityisopetus, iltapäivätoiminta, oppilashuolto ja hanketoiminta. Sivistyslautakunnan menoista perusopetus käyttää 56 % ja osuus sivistystoimen henkilöstöstä on n. 63 %.

Tarkastuslautakunta arvioi, että peruskoulutus on erittäin hyvin resursoitu, kouluverkko on laaja ja opetusryhmät ovat pieniä valtakunnallisiin keskiarvoihin nähden.

Lukiokoulutus

Tervolan kunnan lukiokoulutus -tulosalue sisältää nuorten lukiokoulutuksen järjestämisen.

Lukiokoulutuksen kuntastrategian mukaisia strategisia tavoitteita ovat mm. hyvinvoiva ja liikkuva kuntalainen, turvallinen ja ajanmukainen oppimis- ja toimintaympäristö, uusi opetussuunnitelma, yhteistyö Lapinniemen koulun kanssa, hyvä johtaminen sekä osaava ja motivoitunut henkilöstö.

Tarkastuslautakunta arvioi, että lukiokoulutus on järjestetty laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Opettajien yhteiskäyttö peruskoulun yläluokkien kanssa takaa molempiin pätevät aineopettajat.

Aikuiskoulutus

Tervolan kunnan aikuiskoulutus -tulosalue on yksi sivistyslautakunnan alaisista seitsemästä tulosalueesta. Se sisältää kanasalaisopistopalveluiden hankinnan Kivalo-opistolta, jonka isäntäkuntana toimii Kemi. Sivistyslautakunnan menoista aikuiskoulutus käyttää 2,6 %.

Tarkastuslautakunta arvioi, että aikuiskoulutus käyttää hyvin pienen osuuden sivistyslautakunnan määrärahoista, mutta tuottaa vaikutukseltaan kuntalaisille hyvinvoinnin kannalta ja merkitykseltään tärkeää sisältöä ja yhteisöllisyyttä.

3.3 Talouden strategiset tavoitteet

Taloutta koskeva strateginen linjaus oli tasapainoinen talous.

Tulos- ja rahoituslaskelman tunnusluvut ovat kehittyneet alla olevan taulukon mukaisesti:

Emokunta:

	2019	2018	2017	2016	2015
Vuosikate € / asukas	123	477	647	1 101	560
Vuosikate / poistot, %	27,8	121,7	150,3	249,1	134,5
Investointien tulorahoitus, %	32,9	109,2	307,3	682,8	131,5
Kassan riittävyys, pv	98,8	107,1	98,6	85,6	52,8

Taseen tunnusluvut kehittyivät seuraavan taulukon mukaisesti:

Emokunta:

	2019	2018	2017	2016	2015
Omavaraisuusaste, %	75,4	76,6	76,3	76,4	73,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	31,6	27,5	26,6	24,4	26,1
Kertynyt yli/alijäämä per asukas	4661	4469	4326	4154	3408
Lainakanta per asukas	979	801	846	900	969

Kuntakonserni:

	2019	2018	2017	2016	2015
Omavaraisuusaste, %	59,6	61,0	60,6	58,8	55,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	39,2	36,8	36,8	37,2	39,7
Kertynyt yli/alijäämä per asukas	5407	5723	5675	5100	5108
Lainakanta per asukas	2268	2136	2193	3033	3142

Tarkastuslautakunta arvioi, että Tervolan kunnan talous on edelleen vakaalla pohjalla.

Tarkastuslautakunta arvioi, että investointivarausten purut paransivat kunnan tilikauden tulosta; yhden miljoonan euron investointivaraus on purettu tilikauden tulokseen, koska ennakoitua investointia ei ole toteutettu.

Tarkastuslautakunta arvioi, että vuosikatteen kehitys on huolestuttavaa.

3.4 Tuloskehitys ja investoinnit

Tervolan kunnan 0,3 M€:n ylijäämääseen tulokseen vaikutti olennaisesti mm. investointivarausten purku 1,0 M€ vanhainkodin muutostöitä varten ja investointivarausten purku 1,0 M€ Rauhalan peruskorjausta varten. Vanhainkodin muutostöitä koskevan investointivarausten purkamisen johdosta kirjattiin poistoeron lisäystä 0,86 M€. Toimintakate -21,24 M€ toteutui 0,68 M€ heikompana kuin edellisvuonna; v. 2018 oikaistuun toimintakatteeseen nähden 1,03 M€ heikompi. Verotulojen ja valtionosuuksien väheneminen oli 0,3 M€ edelliseen vuoteen nähden. Rahoituserät toivat 0,1 M€ edellisvuotta vähemmän tuottoa. Vuosikate 0,37 M€ toteutui 0,5 M€ talousarviota parempana ja 1,09 M€ edellisvuotta heikompana. Suunnitelman mukaisia poistoja (1,3 M€) kirjattiin 0,1 M€ talousarviota vähemmän. Tilikauden tulos toteutui -0,96 M€:n määräisenä ja varausten purun sekä poistoeron lisäyksen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 0,3 M€.

Investointeihin oli varattu määrärahoja 1,8 M€ ja niihin käytettiin kaikkiaan 1,3 M€. Investointien toteutunut omahankintameno alitti suunnitelmapoistot päättyneellä tilikaudella.

Vuonna 2019 emokunnassa lainakanta €/asukas toteutui 979 €:n määräisenä ja kuntakonsernissa vastaavasti 2 268 €:n määräisenä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että emokunnan taloudellinen tilanne on hyvä. Vuoden 2019 aikana emokunta on antanut lainaa tytäryhtiölleen toiminnan rahoitukseen.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kuntakonsernin taloudellinen tilanne on edelleen huolestuttava ottaen huomioon tytäryhtiöiden merkittävät korjausvelat.

4. HENKILÖSTÖ

Tervolan kunnan vuoden 2019 kehittämistavoitteissa oli painopistealueina mm. osaava, itseään kehittävä, työhönsä sitoutunut ja riittävä henkilöstö, ammattitaitoisen työvoiman saatavuus, hyvä työilmapiiri ja työssä jaksaminen sekä hyvä johtaminen.

Henkilöstön määrä pieneni 55 henkilöllä päättyneenä tilikautena ollen 294 henkilöä vuoden 2019 lopussa, joista vakinaisessa palvelussuhteessa oli 212 henkilöä eli 72 %.

Tilikauden henkilöstökulut olivat kokonaisuudessaan 11,3 miljoonaa euroa.

Henkilöstön sairauslomapäivien määrä laski 3,6 päivällä henkilöä kohden vuoteen 2018 verrattuna.

Tarkastuslautakunta arvioi, että haasteena on ammattitaitoisen henkilöstön saaminen. Virkojen ja toimien täyttäminen mm. lyhyisiin sijaisuuksiin on haaste.

5. TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyyttä.

Tervolan kunnan taseessa oleva ylijäämä 31.12.2019 on 14,0 M€ (2018: 13,7 M€). Asukasta kohti laskettuna ylijäämä on 4 661 euroa. Tasapainotuksen toteutumisen arviointiin ei ole tarvetta.

6. SIDONNAISUUSILMOITUKSET JA -REKISTERI

Sovellettava lainsäädäntö

Kuntalaki säätelee luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden ilmoitusvelvollisuutta sidonnaisuuksista. Sääntelyn tarkoituksena on kunnan päätöksenteon avoimuuden ja läpinäkyvyyden edistäminen. Sidonnaisuuksien ilmoittamisella ja rekisterin julkistamisella pyritään turvaamaan luottamus hallinnon riippumattomuuteen ja puolueettomuuteen. Tämä uudistus ei kuitenkaan vaikuta henkilön velvollisuuteen ilmoittaa esteellisyydestä asioiden käsittelyssä. Sidos ei välttämättä estä osallistumasta päätöksentekoon.

Ilmoitusvelvollisia luottamushenkilöitä ovat kunnanhallituksen jäsenet, valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat, lautakuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat sekä maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamia tehtäviä hoitavien toimielinten jäsenet. Velvollisuus koskee myös varajäseniä. Velvollisuutta ei sovelleta luottamushenkilöiden läheisiin.

Viranhaltijoista ilmoitusvelvollisuuden piirissä ovat kunnanjohtaja sekä kunnanhallituksen ja lautakuntien esittelijät. Viranhaltijoiden on lisäksi ilmoitettava sivutoimistaan.

Tarkastuslautakunta on kokouksissaan käsitellyt kaikki saapuneet ilmoitukset ja tarvittaessa niihin on pyydetty korjauksia ja täydennyksiä. Voimassa olevat sidonnaisuusilmoitukset on päivitetty. Ilmoitukset on lisätty kunnan nettisivuilla olevaan linkkiin ”sidonnaisuusilmoitukset”.

8. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan Tervolan kunnan taloutta on hoidettu hyvin.

Kunnan tulisi kuitenkin suunnitelmallisesti varautua tulevaisuuden haasteisiin.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan toimintakertomus ja tilinpäätös antavat riittävät tiedot valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta Tervolan kunnassa ja sen kuntakonsernissa vuonna 2019.

Tervolassa 27. päivänä toukokuuta 2020

Matti Vaajoensuu
puheenjohtaja

Maija Ekorre

Paula Karjalainen

Hanna Pesonen

Tuomo Juntikka